

TUNTOSARVI

N:o 6 1983



TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 22 kertaa vuodessa
N:o 6/83
ilmestyy 31. p:nä maaliskuuta
9. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Orvokki Holopainen

TOIMITUKSEN OSOITE

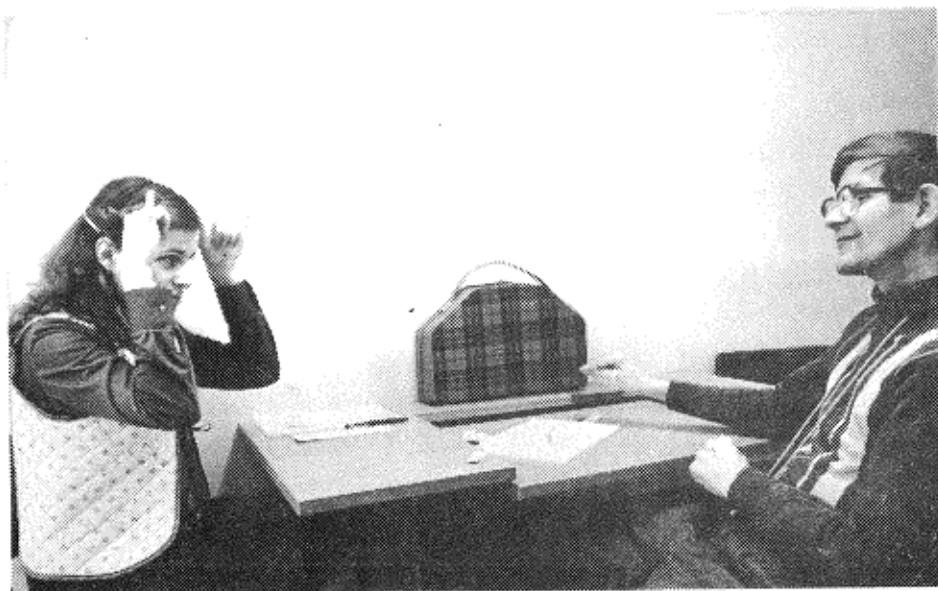
Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki 51
puh. 90-77041/227

SISÄLLYS

Ensimmäinen pitkä kurssi	1
Ajankohtaista	5
Ilmoitukset	10
Liikunta on kuntoutusta	12
Aamupala, päivän tärkein ateria	15
Lukijan palsta	16
Kirjaluettelo	18

ENSIMMÄINEN PITKÄ KURSSI

Keskusliiton monitoimitalossa pidettiin 8-25.3. kuurosokeiden pitkä peruskurssi. Nyt kurssi oli ensimmäisen kerran kolmen viikon mittainen. Kaija kertoo, että kuurosokeat itse ovat toivoneet pidempiä kursseja. Mukana oli 10 kurssilaista ja kaksi osallistui samaan aikaan työhönkuntoutukseen. Osa oli ensikertalaisia ja muut niitä, jotka tarvitsevat uudelleen kuntoutusta. Kurssin ohjaajina olivat Keskusliiton kurssiosaston työntekijät. Mukana oli myös kuurosokeiden kuntoutussihteereitä. Marja-Leena Avila opetti kurssilla kommunikointia. Kurssiohjelmassa oli samoja asioita kuin NKL:n muillakin pitkillä kursseilla. Siihen kuuluu liikku- mistekniikkaa, apuvälineiden harjoittelua, näönkun- toutusta, pistekirjoitusta, konekirjoitusta, askartelua, jokapäiväisten toimien harjoittelua, ja psykologin ja sosiaalityöntekijän keskusteluja. Lisänä ohjelmassa oli kuurosokeiden kommunikointiopetusta. Keskuslii- ton kuntoutusohjaajat saivat ensin viikon verran ope- tusta kuurosokeiden asioista. Kaija kertoo, että tämä kurssi on kokeilu. Kurssin jälkeen mietitään, oliko näin pitkä kurssi hyvä vai huono. Sitten päätetään, pide- täänkö jatkossa lisää tällaisia pitkiä kursseja.



Kuurosokeiden kuntoutuskurssilla Näkövammaisten monitoimitalossa Helsingissä opetettiin muun ohjelman muassa viittomakieltä. Opettajana oli Marja-Leena Avila. Marja-Leena opetti myös muita kommunikointitapoja. Tässä Marja-Leena opettaa miten viitotaan lehmä. Sanat on ensin kirjoitettu tussilla paperilapuille ja sitten ne opetellaan viittomaan. Hyvin sujui.

Kurssilainen Alpo Pellosta

Kurssille osallistui myös Alpo Ravelin. Alpo on kotoisin Pellosta. Alpo ei ole aina asunut Pellossa, vaan hän on syntynyt Kolarissa. Pellokaan ei jää lopulliseksi kotipaikaksi. Alpo toivoo pääsevänsä asumaan Tampereen palvelutaloon, kun se valmistuu. Alpon mielestä palvelutalossa olisi mukava asua.

Aikaisemmin Alpo on osallistunut kurssille viime lokakuussa. Alpo sanoo, että kurssit ja leirit ovat hyviä ja niillä oppii paljon uutta. Monitoimitalon kurssilla Alpo on pitänyt eniten askartelusta. Kurssin aikana valmistui mm. lintulauta ja pannunalusta. Alpo sanoo, että askartelu on mukavaa ja hän oppii nopeasti uusia tapoja askarrella. Alpo innostui askartelusta niin, että suunnittelee sen jatkamista kotona. Askarteluliikkeestä hän aikoo hankkia aineita ja ruveta valmistamaan vaikkapa lintulautoja ja pannunalustoja myyntiin. Toiveissa on, että kotipaikkakunnan käsityöliike ottaisi Alpon töitä myyntiin. Alpo on vuosina 1966-68 käynyt Näkövammaisten ammattikoulun verhoilulinjan. Koulu oli vielä silloin Eläintarhassa.

Askartelun lisäksi Alpo harjoitteli kurssilla pistekirjoitusta. Pistekirjoitus on päässyt unohtumaan, vaikka Alpo on osannut sitä aikaisemmin. Myös konekirjoitusopetus kiinnosti Alpoa. Sitä hän aikoo jatkaa kotona. Myös näönkuntoutusosastolla Alpo on käynyt kurssin aikana. Viittomakieltä on myös tullut opittua. Alpo ei vielä käytä kovin paljon viittomia, vaan enemmän huuliolukua.

Tulevaisuudesta Alpo kertoo, että hän toivoo löy-

tävänsä oman ystävän. Ystävä saisi mielellään olla vammainen. Alpo ei usko vammattomien ymmärtävän vammaisia yhtä hyvin. Siinäpä vähän miettimistä vammattomille, Alpo taitaa olla liiankin oikeassa. Elämän arvot ovat Alpolla järjestyksessä. Alkoholi ei kuulu kuvaan, Alpo on 100 prosenttisesti raitis mies.



Alpo Pellosta oli mukana kuurosokeiden pitkällä kurssilla. Hän piti erityisesti askartelusta.

AJANKOHTAISTA

VASTALAUSEVAALIT

- Eduskuntavaalien tulos oli hämmästyttävä. Ennusteet eivät pitäneet ollenkaan paikkaansa. Kokoomuspuolueen suuri ennustettu vaalivoitto jäi tulematta. Vaalien suuri voittaja oli Suomen maaseudun puolue. Myös Sosiaalidemokraattisella puolueella meni hyvin.

Uuden eduskunnan paikkajako on seuraava:

Suomen sosiaalidemokraattinen puolue	57
Kokoomus	44
Keskustapuolue	38
Suomen kansan demokraattinen liitto	27
Suomen maaseudun puolue	17
Ruotsalainen kansanpuolue	11
Suomen kristillinen liitto	3
Vihreät	2
Perustuslaillinen oikeistopuolue	1

Suuri yllätys oli myös se, että eduskuntaan pääsi kaksi edustajaa vihreiden listalta. Toinen oli ympäristöasioita ajava Ville Komsa ja toinen vammaisliikkeen edustaja Kalle Könkkölä. Komsa valittiin Uudenmaan vaalipiiristä ja Könkkölä Helsingistä. Kalle Könkkölä on vaikeasti liikuntavammainen ja käyttää pyörätuolia.

Könkkölä on Kynnys ry nimisen vammaisjärjestön puheenjohtaja. Hän on toiminut mukana vammaisasiossa hyvin ahkerasti vuosikausia. Eduskunnassa Kalle Könkkölä on luvannut ajaa juuri vammaisten asioita. Lehdet ovat sanoneet vaalien jälkeen, että Könkkölän mukana olo eduskunnassa aiheuttaa sen, että muutkin edustajat muistavat että Suomessa on myös vammaisia. On varmasti kaikille vammaisille eduksi, että eduskunnassa on edes yksi vammainen. Eduskunnan pitäisi edustaa koko kansaa ja kansasta osa on vammaisia.

Vaalien suuria yllätyksiä olivat vanhat, tunnetut poliitikot, jotka eivät päässeet eduskuntaan enää. Sellaisia olivat mm. eduskunnan puhemies, kymmeniä vuosia kansanedustajana ollut Johannes Virolainen, eduskunnan varapuhemies Juuso Häikiö, Suomen kommunistisen puolueen puheenjohtaja Jouko Kajanola, ministerit Arvo Salo ja Bruno Brejlin ja kokoomuksen varapuheenjohtaja Tapani Mörttinen.

Vaaleja sanotaan vastalausevaaleiksi siksi, että Suomen maaseudun puolue sai niin paljon edustajia läpi. SMP pitää tapanaan haukkua kaikkia muita puolueita. Siksi hallituksen muodostaminen on näiden vaalien jälkeen vaikeaa. Mikään puolue ei ole innostunut menemään hallitukseen SMP:n kanssa. Muut puolueet ajattelevat, ettei hallituksen työstä tulisi mitään, kun SMP vastustaisi kaikkea mitä muut päättävät. Hallitusneuvottelut eivät ole vielä alkaneet. Pääministeri Sorsa on sanonut, että olisi mahdollista muodostaa enemmistöhallitus, jossa on mukana SDP

ja keskusta.

Työehtosopimukset ovat alkaneet valmistua. Ensimmäisenä sopimukseen pääsi teollisuuden suurin liitto, Metallityöväen liitto. Sopimukseen kuuluu metallialan työntekijöiden palkkojen korottaminen heti 70 penniä tunnilta ja lokakuussa lisäksi 50 penniä tunnilta. Pian Metalliliiton sopimuksen jälkeen myös teollisuuden teknisten työntekijöiden liitto sai aikaan sopimuksen.

Huhtikuun alussa tulee voimaan laki, jonka mukaan alle 18-vuotias ei saa pitää hallussaan keskiolutta. Tähän asti ei laki ole kieltänyt hallussapitoa. Kiellettyä on ollut keskioluen myyminen alle 18-vuotiaalle. Myöskään vanhempi henkilö ei saa ostaa keskiolutta ja muuta alkoholia alle 18-vuotiaalle. Poliisi on kehoittanut kauppiaita ja ravintoloita tiukentamaan tämän asian valvontaa. Jos myyjä epäilee, että keskioluen ostaja on alle 18, hänen täytyy kysyä henkilötodistusta. Tällä kampanjalla yritetään vähentää aivan nuorten alkoholinkäyttöä. Siitä johtuu usein vaikeuksia paitsi nuorille itselleen myös muille. Vanhempia kehoitetaan tarkkailemaan lastensa alkoholin käyttöä ja opettamaan järkeviä tapoja.

Sosiaalhallitus on uusiin äitiyspakkauksen. Äitiyspakkauksen saa jokainen perhe, johon syntyy vauva. Pakkauksessa on runsaasti vauvan vaatteita ja muita

tarvikkeita äidille ja lapselle. Pakkauksessa on vauvan patja, huopa, lakanat ja vaatteita suojapuvusta alkaen. Tarkoitus on, että vauvan voi pukea kokonaan pakkauksen tarvikkeilla. Äitiyspakkausta ei tällaisena ole missään muualla kuin Suomessa. Pakkauksen arvo on noin 1 000 mk. Jos äiti ei halua ottaa pakkausta, hän saa sen sijaan 440 mk. Ainakin ensimmäiselle vauvalle äitiyspakkaus kannattaa ottaa. Uudistuneessa pakkauksessa värit ovat entistä kauniimmat ja vaatteissa vielä paremmat materiaalit.

Kostamuksen työkohteessa on 300 työläistä lakossa. Kostamus on Neuvostoliitossa. Suomalaiset rakentavat sinne kaupunkia. Lakossa on kirvesmiehiä, muurareita ja raudoittajia. Syynä lakoon on yhden työkunnan täydentämisestä syntynyt kiista. Lakon vuoksi muillekaan ei riitä töitä. Siksi on jouduttu lomauttamaan 150 miestä.

Valtionrautatiet on saanut sadannen sähköveturin. Sadannen veturin luovutustilaisuus oli Helsingissä 23.3. Veturit on valmistettu Neuvostoliitossa. Ensimmäinen tuli Suomeen 10 vuotta sitten. Sähköveturit kulkevat vuodessa Suomen rautateilla noin 130 000 km. Pian alkaa ensimmäinen sähköjuna kulkea Helsingin ja Oulun välillä.

Suomen jääkiekkomestaruus ratkesi jännittävässä otelussa 22.3. Loppuottelussa olivat vastakkain Jokerit

ja HIFK. Suomen mestaruus ratkaistaan niin, että parhaat joukkueet pelaavat vastakkain niin monta kertaa, että toinen on voittanut kolmesti. Mestariksi tuli HIFK.

Amerikkalainen tutkimus kertoo, että 45 maata maailmassa on tällä hetkellä sodassa. Maailmassa on yhteensä 164 maata. Sodat ovat joko tavallista sotaa tai sissisotaa. Yhteensä 4 miljoonaa sotilasta osallistuu suoraan taistelutoimintaan. Tutkimuksen mukaan 20 maata saa aseita Yhdysvalloilta ja 13 maata Neuvostoliitolta.

Salvadorin armeija tappoi Ihmisoikeusliiton johtajan Marianella Garcia Villasin. Garcia Villas oli 34 vuotias nainen. Hän keräsi Salvadorissa tietoja siitä miten siellä rikotaan ihmisoikeuksia vastaan. Garcia Villas on ihmisoikeusliiton työtä tehdessään käynyt mm. kaksi kertaa Suomessa. Salvadorin armeijan sotilaat ampuivat Villasin kun tämä tuli haastattelemaan salvadorilaista maatyöläistä.

Etiopiassa nälänhätä pahenee. Nälänhätä johtuu suuresta kuivuudesta. Vuosina 1973-74 kuivuus aiheutti noin 200 000 ihmisen kuoleman nälkään Etiopiassa. ulkopuolista auttamista vaikeuttaa alueella käynnissä olevat sotaishuudot hallituksen joukkojen ja sissien välillä. Etiopialaisia perheitä siirtyy satamäärin Sudanin puolelle pakolaisiksi.

Työttömyys EEC:n jäsenmaissa on suuri eikä se vähenen. Euroopan talousyhteisöön kuuluu Englanti, Ranska, Irlanti, Länsi-Saksa, Italia, Kreikka, Tanska, Belgia, Hollanti ja Luxemburg. Eniten työttömyys on kasvanut Länsi-Saksassa. Työttöminä on siellä lähes kymmenesosa työikäisistä. Vuoden aikana EEC-maissa tuli yhteensä 1,7 miljoonaa työtöntä lisää. Tilannetta pidetään huolestuttavana.

Englannin kruununprinssi Charles ja prinsessa Diana ovat kuuden viikon vierailulla Australiassa. Australia kuuluu Iso-Britannian johtamaan kansainyhteisöön. Charles ja Diana yrittävät tehdä australialaisia asenteiltaan myönteisiksi Englantia kohtaan.

ILMOITUKSIA

Kutsu Norjan kuurosokeiden kesäleirille

Norjan Kuurosokeiden yhdistys ilmoittaa, että he haluavat kutsua yhden suomalaisen kuurosokean ja hänen oppaansa osallistumaan Norjan kuurosokeiden kesäleirille. Leiri pidetään Drammen -nimisellä paikakunnalla Danvikin kansankorkeakoululla 6–10. kesäkuuta 1983. Norjan kuurosokeiden yhdistys maksaa suomalaisen osallistujan ja hänen oppaansa matkat **Oslostä perille** leiripaikalle. Myöskään leirille

osallistuminen ei maksa mitään. Sen sijaan suomalaisen osallistujan ja hänen oppaansa **maksavat itse matkansa Suomesta Osloon ja takaisin.**

Norjan kuurosokeiden yhdistys sanoo kutsukirjeessään, että suomalaisten kuurosokeiden puute heidän leireiltään on paha puute pohjoismaisessa yhteistyössä. Siksi he ovat lähettäneet tämän kutsun. **JOS OLET KIINNOSTUNUT** lähtemään Norjaan edustamaan Suomea heidän kesäleirilleen, ota heti yhteyttä Suomen Kuurosokeat ry:n toimistoon, joko Toini Pieskään tai Kaija Salekariin.

Ruotsin Kuurosokeiden yhdistys ja Kungälvän Pohjoismainen kansankorkeakoulu kutsuu Suomen kuurosokeita mukaan kuurosokeiden ympäristökurssille. Kurssi käsittelee Bohuslänin kulttuuria ja luontoa. Kurssilla tutustutaan kalastajakylään, maanviljelyskyliin ja teollisuusseutuihin Bohuslänissä. Kurssilaiset tekevät myös retkiä ja tapaavat näissä ammattikavereissa työskenteleviä ihmisiä. Mikä on hyvä yhteiskunta? Miten yhteiskuntaa voi kehittää?

Myös näitä mielenkiintoisia ja tärkeitä kysymyksiä pohditaan kurssilla. Ruotsin kuurosokeiden yhdistys toivottaa tervetulleeksi kurssille myös kuurosokeat naapuripohjoismaista Norjasta, Suomesta ja Tanskasta.

Kurssin aika: 1–5. elokuuta 1983

Kurssilla on täysylöspito

Hinta: Suomalaisilta osanottajilta 1 000 Ruotsin kruunua (730 mk). Muista pohjoismaista tulevat järjestävät

Kilpailuvietti vammaisellakin

Vamma ei poista ihmisen perustarpeita. Esimerkiksi kilpailuvietti ja itsensäkehittämisen tarve on hyvin yleistä etenkin nuorilla ja osin varttuneemmilla vammaisilla. On halu kehittää itseään urheilemalla – aina olympiakisoja myöten.

Kampanjassa vedotaan urheiluviranomaisiin ja liikunnasta päättäviin elimiin, että ne ottaisivat vakavasti vammaisten halun iloita liikunnasta ja urheilusta kaikilla tasoilla.



AAMUPALA, PÄIVÄN TÄRKEIN ATERIA

Miksi aamupala on niin tärkeä? Yön jälkeen vatsa on aina tyhjä. Elimistöllä ei ole polttoainetta. Pelkkä kahvi kyllä virkistää, mutta vain väliaikaisesti. Kunnollinen aamuateria kattaa neljäsosan koko päivän energiantarpeesta. Aamulla ei kuitenkaan kannata syödä mitä tahansa. Käytä leipänä ruis- ja grahamleipää. Lämmin puuro on vatsaa hyväilevä vaihtoehto. Jos puuro ei maistu, kokeile jogurttia tai viiliä. Suosi sokerittomia vaihtoehtoja. Varsinaisen aterian päälle voit myös juoda kupillisen teetä tai kahvia. Tärkeintä on muistaa, että kahvi ei ole aamuaterian tärkein osa.

Usein tuntuu, ettei aamulla ole aikaa tehdä aamupalaa. Jos haluat nopeuttaa aamupalasi valmistamista, voit tehdä sen osittain valmiiksi edellisenä iltana.

Kunnollinen aamupala on tärkeä. Ilman sitä eivät päivän työt ja askareet suju.



itse tulkit osanottajille. Ruotsin yhdistys hakee taloudellista avustusta myös muista pohjoismaista tulevia osanottajia varten. Se vähentää osanottomaksua. Ilmoittautuminen: Kirjallinen ilmoittautuminen viimeistään 30. huhtikuuta osoitteeseen: Birgitta Ehne, Föreningen Sveriges Dövblinda, S-122 88 Enskede, Sverige. Myös Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimisto hoitaa ilmoittautumisen. Jos olet halukas lähtemään, ota yhteyttä.

LIIKUNTA ON KUNTOUTUSTA

Moni vammainen on saanut liikunnasta paljon sisältöä elämäänsä. On tekemistä ja tavoitteita. Liikunnan piirissä saa ystäviä, ja kilpaurheilussa, vammaisten omissa kisoissa, voi menestyä. Elämä vaikeankin vamman kanssa voi olla liikunnan ansiosta rikasta. Tulee uusia ulottuvuuksia vamman rajoittamaan maailmaan.

Tämän vuoksi Invalidiliitto on käynnistänyt yhdessä Suomen Invalidien Urheiluliiton kanssa kampanjan

Liikunta on kuntoutusta. Vammaisille, kanssaihmisille ja päättäjille suunnattu teemavuosi alkaa Invalidien päivänä 20. maaliskuuta ja päättyy vuoden 1984 keväällä.

Liikunta koko kansan toimintaa

Liikuntakulttuuri on koko kansan toimintaa ja omaisuutta. Siksi ketään ei saa unohtaa, kun liikuntaa ja urheilua kehitetään.

– Invalidiliiton mielestä vammaista lasta ei saa vapauttaa tai kieltää koululiikunnasta, sillä vammaisen jos kuka tarvitsee fyysistä kuntoutusta läpi elämän. On hyvä, jos liikunta saadaan tavaksi jo lapsena.

Vamma kuluttaa ihmistä. Puuttuva toiminta on korvattava. Esimerkiksi jalkojen menetys tuntuu käsissä. Niitä on vahvistettava. Pitää olla mahdollisuus elinikäiseen kuntoiluun.

Invalidiliiton Käpylän Kuntoutuskeskuksessa tehtyjen havaintojen mukaan vaikeakaan vamma ei estä jonkinlaista liikuntaa, voimien vahvistamista, kun vain mahdollisuudet ovat olemassa. Tavoitteena tulee olla mahdollisimman omatoiminen vammainen myös kuntoutuslaitoksesta lähdön jälkeen.

Kampanjan järjestäjät vetoavat kuntiin, että ne perustaisivat erityisliikunnanohjaajien virkoja ja loisivat muut tekniset mahdollisuudet vammaisten liikuntaan. Muuten jatkuvan fyysisen kuntoutuksen ajatus ei ole mahdollinen.

LUKIJAN PALSTA

Kovin innokkaasti eivät Tuntosarven lukijat ole kirjoittelleet tulkkiasioista. Pyysin jo viime vuoden puolella että kerrotte millainen on hyvä tulkki ja mitä ette toivo tulkin tekevän. Muutama kirje on kertynyt ja ne seuraavassa:

Nimimerkki »**Eräs loukatuksi tullut kuurosokea**» valittaa, että tulkki saattaa sanoa joskus jopa, että mitä se sinulle kuuluu, jos pyytää tulkintaa. Tämän nimimerkki katsoo loukkaavaksi. Varmasti tällainen olisi-kin loukkaava tilanne, mutta lienee kovin harvinainen.

Muunkinlaisia vaikeuksia saattaa syntyä tulkkaus-tilanteissa. **Vieno Hyttinen** sanoo kirjeessään, että syy ei aina ole tulkissa, jos kaikki ei tule tulkittua. Syy voi olla siinä, että esimerkiksi sormittaminen tapahtuu liian nopeasti. Vieno itse sanoo, että hänellä on joskus vaikeaa pysyä mukana, jos tulkkaaminen tapahtuu käsituntumalla. Jos näkisi viittomat ja sormittamisen, olisi ehkä helpompaa, kirjoittaa Vieno. Vieno jatkaa: Tulkitsemisessa tarvitaan aikaa ja kärsivällisyyttä tulkilta ja tulkittavalta. Tulkkeja ja tulkittavia on niin monenlaisia, hitaampia ja nopeampia, tottuneita ja vähemmän tottuneita. Tätä mieltä on Vieno.

Ossi Rajala on valmis sovitteluun, jos tulkin ja tulkittavan välille syntyy erimielisyyttä. Hänen mielestään pitää olla joustava puolin ja toisin niin eivät pienet asiat mieltä paina. Ossi kirjoittaa: Eihän tulkki ole

yliluonnollinen ihme, vaan ihminen siinä missä me muutkin ja tulee tulkillekin joskus »oikosulku». Hyvä tulkki on luotettava, ystävällinen, iloinen ja reipas. Mutta myös hyvällä tulkilla on huonot päivänsä jolloin mieliala ei ole parhaimmillaan. Silloin on väärin arvostella tulkin kykyä sen perusteella. Pitää kehittää omaa sopeutumistaan eri tilanteisiin. Ossin mielestä ei tulkin yksityiselämäänsä saa kajota. On kokonaan tulkin oma asia mitä hän tekee työnsä ulkopuolella. Kukaan meistä ei ole täydellinen, sanoo Ossi. Hänen mielestään on hyvä jos tulkki osaa useaa kieltä, mutta se ei ole välttämätöntä. Lopuksi Ossi toteaa, ettei tulkin työ ole helppoa. Siksi ei kuurosokea saisi vaatia liikaa, vaan hänen pitäisi olla avuksi tulkille. Paras apu suh- tautumisessa pieniin vaikeuksiin on keveä mieli. Näin ajattelee Vääksyn suunnalla asuva Ossi Rajala.

Mitäs, jos joku tulkkinen tarttuisi kynään ja ottaisi osaa Tuntosarven tulkikeskusteluun.

Leirikertomus Mieslahdelta

Mieslahden opistolla oli neljän päivän rattoisa leiri. Väkeä alkoi kokoontua jo sunnuntai-iltana. Minäkin menin sunnuntaina. Kolme viikkoa aikaisemmin oli valmistunut uusi opistorakennus toimintakuntoon. Siellä oli ruokala, jossa tarjottiin meille hyvää ruokaa. Ruokailun jälkeen oli aina salissa keskustelutilaisuus.

Yöt olimme entisessä opistorakennuksessa. Kurssilaisia ja oppaita oli yhteensä 32 henkilöä. Teimme linja-autoretken Vuokatile, urheiluopistolle ja Kajaaniin. Kävimme myös Mielenterveyskeskuksessa. Sieltä menimme Seurakuntataloon, jossa oli kahvitarjoilu. Me kuulonäkövammaiset saimme todella onnellisen leirin. Lausun vielä lämpimät kiitokset leiristä.

Leevi Haverinen

Uusia pistekirjoja näkövammaisten kirjastossa 10.7. – 30.12.82

Pistekirjaosasto puh. 766 118

84. Aikuisten suorasanaisten kertomakirjallisuus

CLARKE, Arthur C., 2001 avaruusseikkailu. 10 spir. – Jättimäisen avaruusaluksen huima matka kohti tuntematonta viiden astronautin ja tietokonerobotin ollessa matkustajina.

EDEN, Dorothy, Missä olet, morsian? 10 spir. – Romanttinen jännitysromaani Tukholmasta.

FHAGER, Gunhild, Tytär meren ja saaren. 5 spir. – Sitkeän ja tasapainoisen saaristolaisnaisen elämäntarina.

GIOVANNI, José, Murha huipulla. 8 spir. – Dekkari.

JANSSON, Tove, Nukkekaappi ja muita kertomuksia.

7 spir. – Novelleja, joissa tehdään hurjia retkiä ihmisten omiin salaisiin maailmoihin.

LONDON, Jack, Debsin uni: novelleja. 2 spir. (kesken) – sidokset 1–2 jäljennetty isopistekoneella.

MACLEAN, Alistair, Partisaanit. 4 spir. (kesken) – Jäljennetty isopistekoneella. – Vauhdikas romaani Jugoslaviasta toisen maailmansodan ajoilta.

YLIMAULA, Anna-Maija, Pöytä koivikossa. 4 spir. – Herkkä romaani kahden aikuisen rakkautta hipovasta ystävydestä.

85. Lasten ja nuorten kertomakirjallisuus

AALTONEN, Ulla-Maija, Minkin koulukirja (2) 4 spir. – Jatkoa kirjaan Minkin varsakirja. – Kirja on oppikirja ratsuhevosen kasvatuksesta ja koulutuksesta, mutta uudenlainen, sillä tämän on sanellut hevonen.

BLYTON, Enid, Viisikko joutuu ansaan. 7 spir. – Seikkailukertomus.

BLYTON, Enid, Viisikko vapauttaa lentäjät. 6 spir. – Seikkailukertomus.

COLLIANDER, Tito, Seitsemän satua. 1 spir. – Lyhyitä kotoisia satuja.

HUHTINEN, Kaarina, Mitä tapahtui Velhosuolla. 1 spir. – Jännittävä satu pienestä noitatytöstä.

KILPINEN, Inkeri, Uskollinen Tonna. (2) 5 spir. – Jatkoa kirjaan koko kylän Tonna. Urhean bernhardinkoiran uusia seikkailuja.

LAHTINEN, Anni, Sinappia, olkaa hyvä! 4 spir. — Jatkoa kirjaan Voi elämän kevät. — Hanna on päässyt koti-Suomeen toisen maailmansodan näyttämöksi muuttuneesta Euroopasta, mutta jo seuraavana talvena on Suomikin sodassa. Lämmin ja huumorilla kirjoitettu kirja nuoren Hannaan arkihuolten ja vastuun täyttämästä elämästä.

LIUKKONEN, Jaakko, Suomen kansan eläintarinoita. 1 spir.

OJANEN, Simo, Heli ryhtyy ystäväksi. 6 spir. — 12-vuotias Heli pyrkii Vanhusten ystäväpalveluun ja saa sitä tietä vierailukohteekseen Mandi Salon, omaperäisen 70-vuotiaan.

PATERSON, Katherine, Miksi aina Caroline? 8 spir. — Kertomus kaksossisarten elämästä eristyneellä Rossin saarella toisen maailmansodan kynnyksellä ja sen aikana.

PENTTILÄ, Simo, Punavyö ja kostaja etelästä. 8 spir. — Amerikan etelävaltioihin sijoittuva seikkailukertomus.